

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1963

Vyhlásené: 13.07.1963 Časová verzia predpisu účinná od: 13.07.1963 do: 30.06.2000

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

51

VYHLÁŠKA

Ministerstva školstva a kultúry

z 25. júna 1963

o evidencii knižníc jednotnej sústavy, o medziknižničnej výpožičnej službe a o prednostnom práve knižníc pri získavaní literatúry, časopisov a iných zbierkových materiálov

Ministerstvo školstva a kultúry v dohode so zúčastnenými ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi ustanovuje podľa § 3 ods. 5 zákona č. 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc:

Časť I

Evidencia knižníc jednotnej sústavy

§ 1

(1) Knižnice jednotnej sústavy (ďalej len „knižnice“) sú povinné prihlásiť sa do evidencie na okresnom národnom výbore, v obvode ktorého pôsobia. Pokiaľ sú knižnice organizačnou zložkou iných zariadení (ústavov*), prihlási ich do evidencie toto zariadenie (ústav).

(2) Knižnica sa prihlási do evidencie do 1. októbra 1963. Na prihláške uvedie názov, adresu a druh knižnice, počet pobočiek, údaj, či ide o samostatnú organizačnú jednotku alebo o zložku iného zariadenia (ústavu), počet kníh a počet pracovníkov zamestnaných v pracovnom pomere. Tým istým spôsobom sa hlási zriadenie novej knižnice, zrušenie alebo zlúčenie knižnice, a to ihneď, keď k tomuto opatreniu dôjde.

§ 2

(1) Okresné národné výbory v spolupráci s miestnymi národnými výbormi a s organizáciami a inštitúciami, v pôsobnosti ktorých sa knižnice zriaďujú, starajú sa o to, aby sa evidencia knižníc vykonala v určenej lehote a aby bola úplná a správna.

(2) Okresné národné výbory podľa došlých prihlášok a výkazov o činnosti ľudových knižníc za I. polrok 1963 urobia podľa vzoru uvedeného v prílohe tejto vyhlášky prehľad knižníc v okrese podľa jednotlivých druhov a zašlú do 31. decembra 1963 po jednom vyhotovení krajskému národnému výboru, Ministerstvu školstva a kultúry a Ústrednej komisii ľudovej kontroly a štatistiky, na Slovensku aj Slovenskej národnej rade.

(3) Okresné národné výbory vytvoria z prihlášok jednotlivých knižníc kartotéku, ktorá sa bude stále udržiavať v súlade so skutočným stavom Zmeny v stave knižníc hlásia okresné národné výbory v lehotách určených Ministerstvom školstva a kultúry v dohode s Ústrednou komisiou ľudovej kontroly a štatistiky.

§ 3

(1) Od 1. januára 1964 knižnice budú viesť evidenciu počtu kníh, počtu čitateľov, počtu vypožičaní mimo knižnice a vypožičaní prezenčných. Školské knižnice budú viesť túto evidenciu od 1. septembra 1963.

(2) Pre účely tejto vyhlášky rozumie sa knihou každý samostatný zväzok, viazaný komplet novín a časopisov, norma, patent, mikrofilm, gramofónová platňa a pod. Čitateľom sa rozumie fyzická osoba alebo inštitúcia, zapísaná do zoznamu čitateľov, ktorá si v priebehu jedného roka vypožičala, či už mimo knižnicu alebo prezenčne (t. j. do študovne alebo čítárne) aspoň jednu knihu. Vypožičaním sa rozumie požičanie jednej knihy, prípadne jedného čísla odborného časopisu (pokiaľ sa požičiava v roku, v ktorom vyšiel) jednému čitateľovi mimo knižnicu alebo prezenčne; rozumie sa ním aj každé predĺženie výpožičnej doby.

(3) Údaje uvedené v odseku 1 sa prvý raz zistia podľa stavu k 31. decembru 1964. Spôsob a lehoty tohto a ďalších vyšetrení určí Ministerstvo školstva a kultúry v dohode s Ústrednou komisiou ľudovej kontroly a štatistiky.

§ 4

Ustanovenia § 1 a 3 sa nevzťahujú

- a) na knižnice ozbrojených sborov,
- b) na ľudové knižnice, ktoré predkladajú ročné výkazy o činnosti na predpísaných tlačivách,
- c) na príručné knižnice s fondom do 500 zväzkov, pokiaľ nevyvíjajú pravidelnú výpožičnú činnosť.

Časť II

Medziknižničná výpožičná služba

§ 5

(1) Na zabezpečenie a prehlbenie služby čitateľom knižnice sú povinné požičať a obstaráť na požiadanie knihy a jednotlivé čísla novín a časopisov ktorejkoľvek inej knižnici v ČSSR, pokiaľ tomu nebránia osobitné dôvody.

(2) Čitateľom, pokiaľ ide o osoby fyzické, sprostredkujú túto službu verejne prístupné knižnice.

§ 6

(1) Pre ekonomické využitie fondov knižníc a rovnomerné rozloženie úloh vyplývajúcich z medziknižničnej výpožičnej služby sú knižnice rozdelené do troch okruhov, z ktorých

- a) prvý okruh zahrňuje knižnice na území okresu s výnimkou tých, ktoré sú uvedené pod písm. b) a c),
- b) druhý okruh zahrňuje krajské knižnice, štátne vedecké knižnice s výnimkou knižníc uvedených pod písm. c), knižnice odborových stredísk vedeckých, technických a ekonomických informácií, knižnice vysokých škôl a knižnice ústavov Československej akadémie vied a Slovenskej akadémie vied,
- c) tretí okruh zahrňuje ústredné knižnice jednotlivých sietí, Štátnu vedeckú knižnicu v Brne, Univerzitnú knižnicu v Bratislave, Ústrednú ekonomickú knižnicu v Bratislave, Štátnu technickú knižnicu v Prahe, Slovenskú technickú knižnicu v Bratislave, Maticu slovenskú v Martine a Štátnu knižnicu ČSSR v Prahe.

(2) Ak nemá knižnica žiadajú knihu vo svojom fonde, postúpi požiadavku o jej požičanie inej knižnici, a to:

- a) knižnice osvetového charakteru prvého okruhu*) okresnej ľudovej knižnici, okresné ľudové knižnice a vedecké a odborné knižnice prvého okruhu knižniciam druhého okruhu,
- b) knižnice druhého okruhu knižniciam tretieho okruhu,
- c) knižnice tretieho okruhu ktorejkoľvek tuzemskej knižnici.

(3) Každá knižnica, skôr než postúpi požiadavku o vypožičanie knihy knižniciam vyššieho okruhu, je povinná prihladiť na možnosti vybaviť ju z fondu knižníc svojho okruhu, a to z knižníc najbližších. Pre určenie, ktorej konkrétnej knižnici sa má požiadavka postúpiť, je rozhodujúci odbor literatúry, špeciálnosť požiadavky, jej spoločenský význam a reálny predpoklad získaný bibliografickým vyšetrením, ktorá z knižníc podľa zamerania svojich fondov, prípadne podľa špecializácie môže mať žadanú knihu vo svojom fonde. V odôvodnených prípadoch**) môže knižnica prvého okruhu postúpiť požiadavku priamo knižnici tretieho okruhu.

§ 7

(1) Požiadavky na medziknižničnú výpožičnú službu uplatnia knižnice na žiadanke, ktorá musí obsahovať základné bibliografické údaje o žiadanej knihe. V naliehavých prípadoch môže knižnica podať požiadavku telegraficky alebo ďalekopisom, pričom je povinná zaslať žiadanku s uvedenými údajmi dodatočne.

(2) Ak má knižnica žadanú knihu vo svojom fonde, vybaví žiadosť neodkladne, najneskoršie do jedného týždňa; požiadavky podané telegraficky alebo ďalekopisom sa vybavujú prednostne. Ak je kniha požičaná, vybaví knižnica žiadosť ihneď po jej navrátení.

(3) Ak nemá knižnica žadanú knihu vo svojom fonde, zašle žiadanku po preskúmaní, príp. doplnení bibliografických údajov inej príslušnej knižnici, a to v lehote určenej v odseku 2 a upovedomí o tom knižnicu, ktorá o požičanie knihy požiadala.

(4) Knižnica, ktorá knihu požičiava, posieľa ju priamo tej knižnici, ktorá si ju vyžiadala.

§ 8

(1) Požičiavanie kníh medziknižničnou výpožičnou službou sa spravuje výpožičnými poriadkami jednotlivých knižníc. Knižnica, ktorá si knihu vypožičala, je povinná

- a) viesť riadnu evidenciu čitateľa, pre ktorého je kniha žadaná,
- b) dodržať lehotu, na akú bola kniha požičaná, pokiaľ na jej žiadosť nebolo predĺženie tejto lehoty povolené požičiavajúcou knižnicou,
- c) spravovať sa osobitnými pokynmi pre vypožičanie knihy určenými požičiavajúcou knižnicou,
- d) vrátiť knihu priamo tejto knižnici v určenej lehote, príp. ihneď, len čo ju čitateľ vráti.

(2) Knižnice sú povinné viesť evidenciu o medziknižničnej výpožičnej službe podľa pokynov nadriadených orgánov.

§ 9

(1) Požičiavanie kníh medziknižničnou výpožičnou službou je bezplatné. Poštovné za odoslanie kníh uhrádza knižnica, ktorá ich odosiela; pritom je povinná knihy bezpečne zaistiť proti poškodeniu a strate.

(2) Za požičanú knihu zodpovedá knižnica, ktorá ju vypožičala.

§ 10

(1) Ak nemá knihu žiadanú medziknižničnou výpožičnou službou žiadna tuzemská knižnica, možno na požiadanie čitateľa a s prihliadnutím na preukázanú spoločenskú závažnosť jeho žiadosti vypožičať ju medzinárodnou výpožičnou službou zo zahraničnej knižnice. Túto službu zabezpečujú knižnice tretieho okruhu, prípadne knižnice druhého okruhu, ktoré touto službou pre kraj poverí krajský národný výbor.

(2) Ustanovením odseku 1 nie je dotknutá priama spolupráca útvarov vedeckých, technických a ekonomických informácií s obdobnými útvarmi v zahraničí podľa rozhodnutia Štátnej komisie pre rozvoj a koordináciu vedy a techniky.

Časť III

Prednostné právo knižníc pri získavaní literatúry, časopisov a iných zbierkových materiálov

§ 11

Knižnice majú prednostné právo pri získavaní kníh, časopisov a iných zbierkových materiálov; toto právo uplatňujú jednotlivé druhy knižníc v súlade so svojím poslaním.

§ 12

(1) Podniky štátneho knižného obchodu (n. p. Kniha a n. p. Slovenská kniha) zabezpečia, aby každá knižnica bola zásobovaná prevažne z jednej predajne, ktorá je povinná obstaráť knižnici všetku literatúru, a to - pokiaľ nie je rozobratá - i takú, ktorú nemá na sklade.

(2) Zásobovanie sovietskou literatúrou v origináli zabezpečí n. p. Zahraničná literatúra prostredníctvom svojich predajní, ostatnú cudzojazyčnú literatúru zo štátov socialistickej sústavy špecializované predajne podnikov štátneho knižného obchodu.

§ 13

(1) Pre zásobovanie knižníc osvetového charakteru dohodnú okresné ľudové knižnice, príp. miestne (mestské) ľudové knižnice poverené okresnou ľudovou knižnicou, s príslušnými predajňami štátneho knižného obchodu potrebný počet výtlačkov jednotlivých titulov vychádzajúcej knižnej produkcie, ktorými by mali byť prednostne zásobené knižnice v obvode ich pôsobnosti. Vychádzajú pritom zo smerníc, ktoré na ten účel vydá každoročne Ministerstvo školstva a kultúry v dohode s Ústrednou radou odborov; zároveň prihliadnu na schválené rozpočtové sumy na nákup kníh týchto knižníc. Dohodnutý počet výtlačkov budú predajne rezervovať pre knižnice, ktoré zásobujú (§ 12), po dobu 14 dní od vydania.

(2) Pre zásobovanie vedeckých a odborných knižníc podniky štátneho knižného obchodu s prihliadnutím na zameranie jednotlivých knižníc a v dohode s týmito knižnicami určia v každom kraji predovšetkým špecializované predajne, ktoré zabezpečia zásobovanie vedeckých a odborných knižníc i takou literatúrou, ktorú nemajú na sklade (najmä tiež vedeckou a odbornou zahraničnou literatúrou na našom trhu dosiahnuteľnou, literatúrou z produkcie krajských nakladateľstiev, učebnicami, skriptami a pod.).

§ 14

Na zabezpečenie úloh ustanovených v § 12 a 13 predajne štátneho knižného obchodu budú spolupracovať s knižnicami najmä v tom zmysle, že budú

a) prerokúvať s knižnicami raz ročne návrhy na zaradenie publikácií do edičných plánov nakladateľstiev,

- b) prerokúvať s knižnicami v daných lehotách prieskum edičných plánov, zahŕňať ich požiadavky do plánov odberu a celkové plány odberu s nimi konzultovať,
- c) zasielať knižniciam pravidelne informačné a propagačné materiály.*)

§ 15

Povinnosti antikvariátu pri prednostnom zásobovaní knižníc ustanovujú osobitné smernice Ministerstva školstva a kultúry.**)

§ 16

Prednostné zásobovanie knižníc novinami a časopismi vydanými v tuzemsku, ako aj novinami a časopismi vydanými v SSSR alebo v ostatných štátoch socialistickej sústavy, zabezpečuje Poštová novinová služba, a to administrácie Poštovej novinovej služby v sídle príslušných okresov.

§ 17

Krajské a okresné národné výbory sledujú a zabezpečujú prednostné zásobovanie knižníc vo svojom obvode. Na návrh aktívu pre knižnice jednotnej sústavy určia poradie knižníc, ktoré budú prednostne zásobované tými publikáciami, pri ktorých pre nízky náklad nebude možné uspokojiť všetky knižnice podľa ustanovení § 12 a 13; bude pritom daná prednosť okresným a krajským knižniciam a štátnym vedeckým knižniciam, pokiaľ nepôjde o úzko špeciálnu literatúru, pri ktorej treba dať prednosť špecializovaným knižniciam (napr. príslušným knižniciam odborových stredísk vedeckých, technických a ekonomických informácií).

Časť IV

Záverečné ustanovenie

§ 18

Táto vyhláška nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Námestník ministra:

inž. Pelíšek v. r.

Vzor prehľadu o knižniciach v okrese:

Okres.....Kraj

Prehľad o knižniciach jednotnej sústavy prihlásených na evidenciu.

Podľa stavu ku dňu

Druh knižnice	Počet knižníc	Počet kníh	Počet pracovníkov zamestnaných v pracovnom pomere
Ludové knižnice			
Štátne vedecké knižnice			
Školské knižnice	žiacke		
	učiteľské		
Vysokoškolské knižnice			
Knižnice múzeí, galérií, pamiatkových objektov a archívov			
Odborové knižnice			
Knižnice ostatných zložiek Narodného frontu			
Technické knižnice			
Poľnohospodárske knižnice	vedecké a odborné		
	kultúrnych klubov JRD		
Knižnice Čs. akadémie vied a Slovenskej akadémie vied			
Knižnice ostatných výskumných a vedeckých ústavov			
Knižnice zdravotníckych zariadení	vedecké a odborné		
	pre chorých		
Knižnice administratívne			

Dňa

Pečiatka a podpis

*) Napríklad knižnice školské, odborové (prihlasujú závodné výbory ROH), múzejné, knižnice výrobných družstiev atď.

*) Knižnice ľudové, odborové, školské žiacke a pod.

**) Ak ide o žiadosť úzko špeciálnu (napríklad o literatúru zahraničného pôvodu) alebo ak nebola kniha bibliografickým vyšetrením zistená vo fondoch knižníc druhého okruhu a pod.

*) Napríklad bulletin „Nové knihy“.

**) Smernice pre organizáciu a riadenie činnosti antikvariátu v ČSSR z 31. júla 1962, č. 28121/62-VIII/3 (príloha Vestníka MŠK, roč. 1962, zoš. 25).

